

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

RADYO, TELEVİZYON VE SINEMA ANABİLİM DALI

RADYO TELEVİZYON BİLİM DALI

TÜRK DİZİLERİNİN ENDONEZYA'DAKI

POPÜLER KÜLTÜRE ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

RAIHAN NUSYUR

istanbul, 2020

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

RADYO, TELEVİZYON VE SINEMA ANABİLİM DALI

RADYO TELEVİZYON BİLİM DALI

TÜRK DİZİLERİNİN ENDONEZYA'DAKI

POPÜLER KÜLTÜRE ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

RAIHAN NUSYUR

Danışman: PROF. DR. YUSUF DEVRAN

İstanbul, 2020

GENEL B LG LER

Adı Soyadı	: Raihan Nusyur
Ö renci Numarası	: 579217938
Anabilim Dalı	: Radyo, Televizyon ve Sinema
Bilim Dalı	: Radyo ve Televizyon
Tez Danı manı	: Prof. Dr. Yusuf Devran
Tez Türü	: Yüksek Lisans Tezi/Ekim 2020
Anahtar Kelimeler	: Endonezya, Türk Dizileri, Popüler Kültür.

ÖZET

Türk Dizilerinin Endonezya'daki Popüler Kültüre Etkisi

Endonezya'da televizyon ekranları Türk dizilerinin gösterilmeye ba lanmasıyla birlikte canlılık ya amaya ba ladı. Daha önceleri ço unlukla Latin Amerika, Güney Kore ve Hindistan'dan ithal edilen yapımların gösterildi i Endonezya'da, Türk dizilerinin artan etkisi yeni bir durum olarak kar ımıza çıkmaktadır. Bu fenomenin ortaya çıkı ı, Aralık 2014'te "Muhte em Yüzyıl" dizisinin, ANTV kanalında yayınlanmasıyla ba lamı tır. Sonrasında 18 Türk dizisi daha televizyon ekranlarında kendine yer bulmu tur. Sayıları artan Türk dizileri böylelikle Endonezya'daki televizyon sektöründe büyük bir etki yaratmaya ba lamı tır. Bu çalı manın amacı Türk dizisi fenomeninin Endonezya'daki etkisini ortaya koymaktır. Bunun için yapılacak çözümlerinde popüler kültür kavramı merkeze alınacaktır. Çalı mada kapsamlı bir literatür taramasının ardından, anket ve derinlemesine mülakat yöntemi kullanılarak konuya ili kin izleyici tepkilerinin yorumlanması planlanmaktadır.

GENERAL INFORMATION

First and Last Name : Raihan Nusyur
Student Number : 579217938
Department : Radio, Television and Cinema
Major : Radio and Television
Thesis Supervisor : Prof. Dr. Yusuf Devran
Type of Thesis and Date : Master's Thesis/October 2020
Key Words : Indonesia, Turkish TV Series, Popular Culture.

ABSTRACT

The Effect of Turkish TV Series on Popular Culture in Indonesia

On December 2014, the Turkish TV series became a phenomenon in Indonesian television industry with the broadcasting of the Turkish drama called "Muhte em Yüzyıl" on ANTV channel. Following the succes of this drama, subsequently another 18 Turkish TV series were broadcasted. This brought a huge impact on the television industry in Indonesia as previously, most of the broadcastings were taken from the Latin America, South Korea and India. This study aims to reveal the effect of the Turkish TV series phenomenon on the popular culture in Indonesia. The audiences's reactions toward the Turkish TV series were collected and analysed through questionnaires and an in-depth interview method.

ÖNSÖZ

2014 yılında Endonezya televizyon ekranlarında "Türk" dizilerinin yer almasıyla dizi sektörü tekrar canlanmaya başlamıştır. Bu durum, Latin Amerika, Güney Kore ve Hindistan dizilerini seven insanlar için yeni bir fenomen olmuştur. Bu fenomen, 2014 Aralık ayında "Muhteşem Yüzyıl" dizisinin ANTV kanalında yayınlanmasıyla başlamıştır.

Bu çalışmanın amacı Türk dizilerinin Endonezya'daki etkisinin (Açık örneği) incelenmesidir. Bu bağlamda çalışma, Endonezya halkının (Açık örneği) Türk dizilerinde gösterilen davranışlara ve değerlere karşı nasıl bir bakış açısı oluşturduğunu, katılımcıların ifadeleriyle tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda katılımcıların Türk dizileri izleme süreleri, izleme nedeni, izleme alışkanlıkları, hangi tür dizileri izledikleri, dizilerde en çok hoşuna giden ve gitmeyen şeylerin ne olduğu ve Açık'deki kültürü nasıl etkilediği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tezin giriş bölümünde Türk dizilerinin Endonezya'da fenomen olarak ortaya çıkması ile ilgili kaynaklar ve araştırmalar değerlendirilmiştir. Birinci bölümde Endonezya ve Açık'nin bu fenomene genel bakışları ele alınmıştır. İkinci bölümde literatür taraması, araştırma ile ilgili teoriler ve kavramlar değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde araştırma metodolojisi ele alınmaktadır; dördüncü bölümde bulgular incelenmiştir. Beşinci bölümde ise sonuçlar ele alınmıştır. Genel olarak tezde, Türk dizisi fenomeninin Endonezya'daki etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Tez konumu belirlemede ve tezin tüm amaçlarında kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile bana yol gösteren, sürekli destek olan, çok değerli yorum ve değerlendirmeleri ile yolumu aydınlatan ve tezimin Türkçe anlam ve yazım kurallarında hiçbir yardımını esirgemeyen değerli tez danışman hocam Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Yusuf DEVRAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamın istatistik kontrolünü yapan Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Ar.Gör. Muhammed Akif ALBAYRAK'a özellikle teşekkür

ederim. Türkiye’de Yüksek Lisans yapmam için üç yıl boyunca mali ve konuksever destek veren Türkiye Bursları programı çerçevesinde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı’na (YTB) verdikleri büyük destekten dolayı teşekkürlerimi sunarım. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ve tüm çalışanlarına teşekkür ederim.

Editim ve tez yazım sürecinde maddi ve manevi her türlü desteği sağlayan babam Hasbi Hasan, annem Jasmi Abdullah, kardeşlerim Muhammad Aqil Azizi ve Muhammad Rizky Syauqani ve oğlum Muhammad Fatih Al-Azka’ya teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Son olarak tezimdeki Türkçe ifadeleri düzeltmemde yardımcı olan YTB Editörü Ebubekir Muhammed DENİZ, ÜDEF Akademi Editörü Musab TAN, Gökçe KINIK, Kıvanç S M T, Lukmanul Hakim ve Türkiye’deki editim süreci boyunca desteklerini esirgemeyen diğer tüm arkadaşlarıma da minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Raihan Nusyur

İstanbul 2020

Ç İNDEK İLER

ÖNSÖZ.....	iii
TABLO L İSTES	viii
KISALTMALAR	xii
G İR	1
I. KONUNUN AMACI VE SINIRLARI.....	3
II. KAYNAKLAR VE ARA İTİRMALAR.....	4
A. Kaynaklar	4
B. Ara İtirmalar	5
I. BÖLÜM	11
ENDONEZYA VE AÇE'N İN GENEL BAKI İLARI	11
1.1. Endonezya'nın Tarihsel Geçmi İ	11
1.2. Açe Tarihi, İslami ve Etnik Yapısı.....	13
1.2.1. Açe Nüfusu.....	13
1.2.2. Açe'deki Çe İtli Etnik ve Dil Grupları	14
1.2.3. Açe Dili	14
1.2.4. Güneydo İ Asia'da İslam'ın Ba İlangıcı.....	14
1.2.5. Açe Sultanlı İ	15
1.2.6. Açe'nin Kültürü ve Adetleri	16
II. BÖLÜM.....	19
L İTERATÜR TARAMASI.....	19
2.1. Popüler Kültür	19
2.2. Kitle Kültürü	20
2.3. Medya ve Popüler Kültür	22
2.4. Medyanın E İlim ve Ya İam Tarzına Etkisi	24

2.5.	Dizilerin Gerçek Yaşama Etkisi.....	26
2.6.	Türkiye'deki Dizi Sektörü Gelişimi.....	28
2.7.	Yurtdışındaki Türk Dizi Sektörünün Gelişimi.....	29
2.8.	Popüler Kültürün Televizyon Dizileri Üzerindeki Etkisi.....	31
2.9.	Medya da Yaşayan Sosyo-Kültürel Değişim ve Kültürel Yaşam.....	33
III. BÖLÜM		35
ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ		35
3.1.	Araştırma Yöntemi.....	35
3.1.1.	Anket Tekniği.....	35
3.1.2.	Derinlemesine Görüşme Tekniği	37
3.2.	Araştırmanın Örnekleme.....	40
3.3.	Araştırmanın Yeri ve Zamanı.....	41
3.4.	Araştırma Değişkenleri	42
3.5.	Araştırma Verileri Analiz Teknikleri	44
IV. BÖLÜM		45
BULGULAR VE DEĞERLENDİRME		45
4.1.	Araştırmanın Uygulanması	45
4.1.1.	Demografik Özellikler	45
4.1.2.	Anketten Elde Edilen Sonuçlar	47
4.1.3.	Türk Dizilerinin İzlenme Motivasyonları	56
4.1.4.	Türkiye ile Bağlantılı Alanlara Artan İlgisi (Popüler Kültür)	67
4.1.5.	Çapraz Tablo Bulguları	71
4.1.6.	Anketin Bulgularının Analizleri.....	76
4.2.	Derinlemesine Görüşme Bulguları.....	81
4.2.1.	Türk Dizilerinin İzlenmesi	81
4.2.2.	Ahlaki Açısından Türk Dizilerinde Rahatsız Edici Unsurlar Bulunması	83
4.2.3.	Dizilerde Beğenilme Değerleri Değişimi.....	85

4.2.4.	Dizilerde Rahatsız Edici Davranı lar Oldu unu Dü ünmesi	89
4.2.5.	Dizilerden Yola Çıkararak Türkiye Hakkındaki Olumlu zlenimler.....	90
4.2.6.	Dizilerden Yola Çıkararak Türkiye Hakkındaki Olumsuz zlenimler.....	91
4.2.7.	zleyicilerin Türkiye le lgili Tutumları	92
4.2.8.	Türk Dizilerinin Açę'de Hakim Olan Kültüre Uygun Oldu u Dü ünceleri	93
4.3.	Analizler.....	94
4.3.1.	Endonezya'da Türk Dizilerini Olan Ilginin Sebepleri	94
4.3.2.	Endonezya'yı Etkileyen Durumlar	95
SONUÇ		103
KAYNAKÇA		105

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1 Gösterilen Dizi Sayısının Endeksi 2015-2018	2
Tablo 2.1. Endonezya'da Yayınlanan Türk Dizilerinin Listesi	31
Tablo 3.1. Araştırmanın Değişkenleri	42
Tablo 4.1. İzleyicilerin Yaşı	45
Tablo 4.2. İzleyicilerin Cinsiyeti	46
Tablo 4.3. İzleyicilerin Mesleği	46
Tablo 4.4. İzleyicilerin Bölgesel Dağılımı	46
Tablo 4.5. Geçmişte Türk Dizisini İzleyenler	47
Tablo 4.6. Türk Dizisini İzlemeye Devam Edenler	47
Tablo 4.7. Araştırmaya Katılanların Türk Dizilerini İzleme Günleri	48
Tablo 4.8. Katılımcıların Türk Dizilerini İzleme Saatleri	48
Tablo 4.9. Türk Dizilerinin İzlenme Ortalaması	49
Tablo 4.10. Katılımcıların İzledikleri Türk Dizilerinin Türleri	49
Tablo 4.11. Türk Dizilerinin Senaryoları Hakkındaki Düşünceleri	50
Tablo 4.12. Türk Dizilerinin Oyuncuları Hakkındaki Düşünceleri	50
Tablo 4.13. Türk Dizilerinin Çekim Yerleri Hakkındaki Düşünceleri	50
Tablo 4.14. Türk Dizilerinin Kalitesi Hakkındaki Düşünceleri	50
Tablo 4.15. Türk Dizilerinin Müjresi Hakkındaki Düşünceleri	51
Tablo 4.16. Türk Dizilerinin Bölüm Uzunluğu Hakkındaki Düşünceleri	51
Tablo 4.17. Türk Dizilerinin Tartışılma Oranları	52
Tablo 4.18. Türk Dizilerinin Televizyon Kanallarındaki İzlenme Oranları	52
Tablo 4.19. Türk Dizilerinin Diğer Uygulamalardaki İzlenme Oranları	52

Tablo 4.20. Türk Dizilerini İzlediği Araçlar	53
Tablo 4.21. Katılımcıların Türkiye Hakkındaki Bilgileri	54
Tablo 4.22. Katılımcıların Türkiye'yi Ziyaret Etme Oranları	54
Tablo 4.23. Katılımcıların Türk Dizilerinin Türk Kültür ve Yaşam Tarzını Yansıttığı Hakkındaki Düşünceleri	54
Tablo 4.24. Katılımcıların Çevresinde Türk Dizilerinin Tartışılması	55
Tablo 4.25. Katılımcılara Göre Endonezya Kanallarında Daha Fazla Türk Dizileri Yayınlanmalı	55
Tablo 4.26. Katılımcıların Altyazılı Türk Dizileri Hakkındaki Düşünceleri	55
Tablo 4.27. Katılımcıların Dublajlı Türk Dizileri Hakkındaki Düşünceleri	55
Tablo 4.28. Katılımcıların Türk Dizilerini İzledikten Sonra Türkiye Hakkındaki Düşünceleri	56
Tablo 4.29. Türk Dizileriyle İlgilendiği İçin İzliyorum	56
Tablo 4.30. Boş Zamanını Doldurmak İçin İzliyorum	57
Tablo 4.31. Türkiye Hakkında Bilgi Edinmek İçin İzliyorum	57
Tablo 4.32. Kendi Özel Hayatıma İlham Verdiği İçin İzliyorum	58
Tablo 4.33. Sadece Bir Alın Kanlık	58
Tablo 4.34. Arkadaşlar Arasında Yeni Bir Konu Ma Konusu Olduğu İçin İzliyorum	58
Tablo 4.35. Ailem İzlediği İçin İzliyorum	59
Tablo 4.36. Türkçe Öğrenmek İçin İzliyorum	59
Tablo 4.37. Türk Dizi Karakterleriyle Kendimi Özdeşleştirdiğim İçin İzliyorum	59
Tablo 4.38. Yapabileceğim Daha İyi Bir şey Olmadığı İçin İzliyorum	60
Tablo 4.39. Eğlendirici Olduğu İçin İzliyorum	60
Tablo 4.40. Kendi Sorunlarım Hakkında Düşünmemek İçin İzliyorum	60

Tablo 4.41. Dünyaya Bakı Açımı De i tirdi i için zliyorum	61
Tablo 4.42. Yeni ve Farklı Oldu u için zliyorum	61
Tablo 4.43. Güncel Hayatın Stresinden Uzakla tırdı ı için zliyorum	61
Tablo 4.44. Ödev Yapmaktan Daha E lencili Oldu u için zliyorum	62
Tablo 4.45. Oyuncuları Güzel Oldu u için zliyorum	62
Tablo 4.46. Türk Modasını Takip Etmek için zliyorum	62
Tablo 4.47. Romantik Hikayeleri için zliyorum	63
Tablo 4.48. Türk Dizilerinin Senaryolarıyla Alay Etmek için zliyorum	63
Tablo 4.49. Beni Güldürdü ü için zliyorum	63
Tablo 4.50. Arkada larım zledi i için zliyorum	64
Tablo 4.51. Özellikle Sıkıldı ım Zaman zliyorum	64
Tablo 4.52. Elektrik Kesildi i Zaman Telefonda zliyorum	64
Tablo 4.53. Türk Halkı Hakkında Bilgi Edinmek için zliyorum	65
Tablo 4.54. Türkiye’de Ya amak stedi im için zliyorum	65
Tablo 4.55. Türkler Gibi Ya amak stedi im için zliyorum	65
Tablo 4.56. Be endi im için zliyorum	66
Tablo 4.57. Katılımcıların Türk Dizilerini zledikten Sonra Türk Dili Hakkındaki Bilgileri Artıyor	67
Tablo 4.58. Katılımcıların Türk Dizilerini zledikten Sonra Türk Tarihi Hakkındaki Bilgileri Artıyor	67
Tablo 4.59. Katılımcıların Türk Dizilerini zledikten Sonra Türk Halkı Hakkındaki Bilgileri Artıyor	68
Tablo 4.60. Katılımcıların Türk Dizilerini zledikten Sonra Türk Yemekleri Hakkındaki Bilgileri Artıyor	68
Tablo 4.61. Katılımcıların Türk Dizilerini zledikten Sonra Türk Siyaseti Hakkındaki Bilgileri Artıyor	68

Tablo 4.62. Katılımcıların Türk Dizilerini izledikten Sonra Türk Turizmi Hakkındaki Bilgileri Artıyor	69
Tablo 4.63. Katılımcıların Türk Dizilerini izledikten Sonra Türk Yaşam Tarzı Hakkındaki Bilgileri Artıyor	69
Tablo 4.64. Katılımcıların Türk Dizilerini izledikten Sonra Türk Kültürü Hakkındaki Bilgileri Artıyor	70
Tablo 4.65. Katılımcıların Türk Dizilerini izledikten Sonra Türk Müziği Hakkındaki Bilgileri Artıyor	70
Tablo 4.66. Katılımcıların Türk Dizilerini izledikten Sonra Türk Edisimi Hakkındaki Bilgileri Artıyor	70
Tablo 4.67. Cinsiyete Göre izlenen Türk Dizileri	71
Tablo 4.68. Cinsiyete Göre izlenen TV Kanalları	72
Tablo 4.69. Cinsiyete Göre Dizi izleme Araçları	72
Tablo 4.70. Mesleklere Göre izlenen Türk Dizileri	73
Tablo 4.71. Mesleklere Göre Dizi izleme Araçları	73
Tablo 4.72. Yaş Grubuna Göre izlenen Türk Dizileri	74
Tablo 4.73. Yaş Grubuna Göre izlenen TV Kanalları	75
Tablo 4.74. Yaş Grubuna Göre izlenen Dizi izleme Araçları	76

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birle ik Devletleri
ANTV	Andalas Televisi
BM	Birle mi Milletler
GAM	Gerakan Aceh Merdeka
RCTI	Rajawali Citra Televisi Indonesia
SCTV	Surya Citra Televisi Indonesia
TRANS 7	Televisi Transformasi Indonesia 7
TRANS TV	Televisi Transformasi Indonesia
TRT	Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TV ONE	Televisi One

G R

Günümüzde bilgi ve iletişim döngüsü, yeni bir hayat tarzının doğmasına yol açmıştır. Medya, toplumda en etkili sosyal kurumlardan biridir ve medyanın ürettiği “dünyanın” içindeki gerçeklik, yeni bir kültür biçimini ortaya çıkarmıştır. Medya tarafından üretilen kültür, popüler kültür olarak değerlendirilmektedir.

Popüler kültür, medya araçları vasıtasıyla yaygınlaşmaktadır. Medya araçlarından biri ise televizyondur. Televizyon sese ve görüntüye sahip bir medya aracı olup geniş bir izleyici kitlesini çok kolay etkilemektedir.

Medya, ekillendirdiği kültürü yeni bir biçimde topluma dayatmakta ve insanları derinden etkilemektedir (Neziho lu, 2006: 20). Kültür endüstrisi, eğlence kurumu vasıtasıyla tüketicileri etkilemektedir. Eğlence kültürü, mevcut sisteme adapte olmayı kolaylaştırma işlevini yerine getirmektedir.

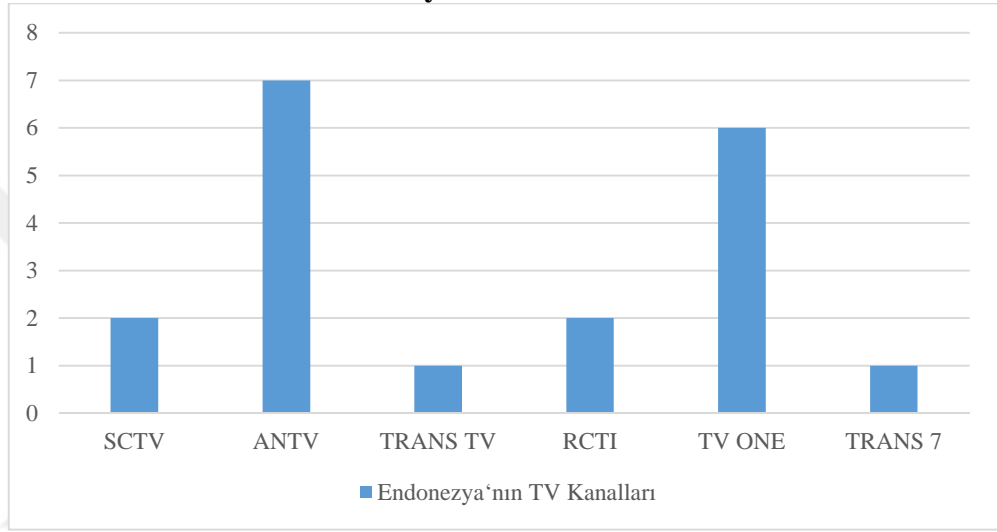
Sesli ve görüntülü kitle iletişim araçları hızla büyümeye devam eden bir bilgi ve iletişim aracıdır. Çağdaş toplum, televizyon sayesinde daha popüler hale gelmekte ve kültür giderek görselleşmektedir. Televizyon bir kültür endüstrisine dönüşmüştür. Yayın araçları vasıtasıyla izleyicilere popüler kültür unsurlarını tanıtmaktadır. Dijital popüler kültürün aktarılmasının bir ürünü ise dizidir.

2014 yılında Endonezya televizyon ekranlarına "Türk" dizilerinin yer almasıyla dizi sektörü tekrar canlanmaya başlamıştır. Bu durum, Latin Amerika, Güney Kore ve Hindistan dizileri seven insanlar için yeni bir fenomen olmuştur.

Bu fenomen, 2014 Aralık ayında "Muhteşem Yüzyıl" dizisi ANTV kanalında gösterime girmesiyle başlamıştır. Sonra sırayla “Elif” dizisi SCTV kanalında, "Kiraz Mevsimi" dizisi Trans TV kanalında, "Huzur Sokak" dizisi RCTI kanalında, “Paramparça” dizisi ANTV kanalında, “O Hayat Benim” dizisi ANTV kanalında, “Asla Vazgeçmem” dizisi ANTV kanalında, “Kara Para Aşk” dizisi ANTV kanalında "Diriliş Ertuğrul" dizisi Trans 7 kanalında, “Karagül” dizisi ANTV kanalında, “Anne” dizisi ANTV kanalında, “Kızlarım için” dizisi RCTI kanalında, “İlki Durumu Karışık” dizisi

SCTV kanalında, “Kı Güne i” dizisi TV ONE kanalında, “Eve Dönü ” dizisi TV ONE kanalında, “Kara Sevda” dizisi TV ONE kanalında, “Kırgın Çiçekler” dizisi TV ONE kanalında, “Bin Bir Gece” dizisi TV ONE kanalında ve “Gecenin Kraliçesi” dizisi TV ONE kanalında yayınlanmaya başlamıştır. Endonezya TV kanallarında Türk dizisi gösterim sayılarının endeksi aşağıdaki tabloda görülebilir.

Tablo 1.1.
Gösterilen Dizi Sayısının Endeksi 2015-2018

Kaynak: Ara tırmacı Verileri 2018

Ara tırmalara göre, Endonezya’da Türk dizileri 18.00-21.59 saatleri arasında yüzde 10’dan daha az, yüzde 50’si 10.00-13.59 saatleri arasında, ve neredeyse yüzde 40’i 22.00- 01.59 saatleri arasında yayınlanmaktadır (Nielsen, 2015).

Dizilerde birçok kültürel unsur tanıtılmaktadır. Bu unsurlar, toplumu eğitici, insanlara yeni kazanımlar sağlayıcı nitelikte olmayıp meta satımını artırıcı, ilgiyi da ıtıcı ve bireyleri memnun edici nitelik ta ımaktadır. Endonezya toplumunun yapısı ve hareketliliği ile sosyal, kültür, yaşam tarzı, medya arasında sıkı bir bağlantı olduğu bilinmektedir.

Bu çalışmada Endonezya’daki Türk dizileri hakkında yapılan ilk çalışmadır. Bu çalışmada iki ülke arasındaki kamu diplomasisinin gelişmesi beklenmektedir. Türk

dizilerinin Endonezya’da hızlı bir şekilde yayılması ileride Türk dizi endüstrisinin daha çok gelişmesini göstermektedir.

I. KONUNUN AMACI VE SINIRLARI

Bu çalışmanın amacı, Türk dizilerinin Endonezya’daki etkisinin incelenmesidir. Bu bağlamda, Endonezya halkının (Açe örneği) Türk dizilerinde gösterilen davranışlara ve değerlere karşı nasıl bir bakış açısı olduğunu katılımcıların ifadeleri aracılığıyla tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda katılımcıların Türk dizilerini izleme süreleri, izleme nedenleri, izleme alışkanlıkları, hangi tür dizileri izledikleri, dizilerde en çok hoşlarına giden ve gitmeyen şeylerin ne olduğu, Açe’deki kültürü nasıl etkilediğini tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Bu araştırmadaki veri toplama Açe’de yapılmaktadır. Açe, geçmişten günümüze kadar tarih ve devlet ilişkileri açısından Türkiye ile yakın ilişkiye sahip olan Endonezya eyaletlerinden biridir. Bu ilişki 2004 yılında Açe’de deprem ve tsunaminin ardından yapılan insani yardımlarla başlamış, sonra okulların kurulması ve her sene Türkiye burslarına özel kontenjan verilmesiyle devam etmiştir. 2017 yılında Türkiye’nin eski Başbakan Yardımcısı Fikri İsmail de özellikle Açe’yi ziyaret etmiştir. Ziyaret, Açe ile olan ilişkileri güçlendirmeyi ve yatırım fırsatlarını tartışmayı amaçlamıştır. (Humas Aceh, 2017).

Açe halkı Açe’de bulunan Osmanlı eserleri sayesinde Türk dizileri Endonezya televizyonlarında yayınlanmadan önce de Türkiye’yi tanımaktaydı. Bu tanışıklığın, Açe halkını Türk dizilerini izlemeye teşvik ettiği düşünülmektedir. Bu nedenle, araştırma yeri olarak Açe’nin seçilmesi, elde edilen verilerin doğruluğunu güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Bu araştırma Endonezya ve özellikle Açe kültürü üzerine çalışan araştırmacılar başta olmak üzere, Türk dizileri üzerine çalışan araştırmacılar için de faydalı bir çalışma olacaktır. Ayrıca Endonezya’daki siyasi partiler ve sivil toplum kuruluşları için kültür politikası oluşturma konusunda da yol gösterici olabilir.

etkilerini analiz etmiştir. Lübnan dahil olmak üzere farklı Arap ülkelerinden gelen ve 13 Türk dizisini takip eden kadınları inceleyerek, Akın'ın sonuçlara ulaştığıdır: Arap kadınları kendi müslüman ve Doğu kimliğini kaybetmeden, yeni bir özgürlük aramaktadırlar. Bu yüzden, Türk dizilerinde sergilenen hem batılı hem Doğu değerleri taşıyan Türk hayat biçimi, Arab izleyicileri ve özellikle kadın izleyicileri için çekici bir unsurdur.

Araştırmacı, Dizilerin Arap kadınları arasındaki büyük başarısının ana faktörleri olarak bu unsurları vurgulamaktadır: (1) Kullanılan dublaj lehçesi, eskiden Meksikalı telenovelalarda kullanılan klasik Arapça'ya kıyasla yerel Arapçanın izleyicilere daha yakın olması, (2) dizilerde kullanılan Türk müziğinin Arap müziğine benzemesi, (3) gösterilen lüks evler ve manzaralar, (4) modern bir Müslüman kadını yansıtan Türk modası ve (5) Çay içmek, Ramazan kutlamak ve kapıda ayakkabıyı çıkarmak gibi Arapların Türklerle özdeşleştirebileceği kültürel simgeleridir (Akın, 2011:53-57).

Tablo 4.15.
Türk Dizilerinin majı Hakkındaki Dü ünceleri

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	yi	150	48,5	48,5
	Kötü	1	,3	48,9
	Tarafsız	56	18,1	67,0
	Çok yi	100	32,4	99,4
	Çok Kötü	2	,6	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tablo 4.16.
Türk Dizilerinin Bölüm Uzunlu u Hakkındaki Dü ünceleri

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	yi	121	39,2	39,2
	Kötü	20	6,5	45,6
	Tarafsız	116	37,5	83,2
	Çok yi	48	15,5	98,7
	Çok Kötü	4	1,3	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tablolar incelendi inde, katılımcıların Türk dizilerindeki hakkındaki dü ünceleri incelenmi tir. Açe’de ya ayan ya da ara tırmaya katılanları Türk dizilerindeki her türlü unsuru nasıl de erlendirdikleri, Likert ölçe ine göre hazırlanan ifadelerle belirlenmi tir. Bu ölçe e göre “çok kötü”, “kötü”, “tarafsız”, “iyi”, “çok iyi” cevapları belirlenmi tir. Bu ölçe e göre, Açe’deki katılımcılar Türk dizilerinde “çekim yerlerini çok iyi” cevabı ile be endiklerini ifade etmi lerdir (%50,8). “yi” ölçe i ile de unları nitelemi lerdir: oyuncular (%52,1), kalite (%51,5), senaryo (%48,9), imaj (%48,5). Son olarak da en çok bölümlerin uzunlu undan ho lanmadıkları gtespit edilmi tir (%39,2).

Açe’deki katılımcıların Türk dizilerinin uzunlu undan memnun olmamaları çok normaldir, hatta bu beklenen bir sonuç olarak de erlendirilebilir. Çünkü, özellikle orijinal uzun altyazılı formatlarını takip eden katılımcılar için bölümler çok zaman almaktadır. Böylece Türk dizilerini internet üzerinde izleyen ki iler genelde birçok sahneyi atlatarak izlemeyi tercih etmektedir.

4.1.2.7. Türk Dizilerinin Tartı lma Oranı

Tablo 4.17.
Türk Dizilerinin Tartı lma Oranları

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Bazen	138	44,7	44,7
	Hayır	66	21,4	66,0
	Evet	105	34,0	100,0
	Toplam	309	100,0	

Türk dizilerini izledikten sonra aile ve arkadaşları arasında dizilerin tartı lıp tartı lmadı ma dair soruya katılımcıların ço u 'bazen' (%44,7) cevabını vermiştir. Bunu sırasıyla 'evet' (%34,0), ve 'hayır' (%21,4) cevapları izlemektedir.

4.1.2.8. zlenen Kanal ve Uygulamaları

Tablo 4.18.
Türk Dizilerinin Televizyon Kanallarındaki zlenme Oranları

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	a. SCTV	73	23,6	23,6
	b. RCTI	24	7,8	31,4
	c. ANTV	153	49,5	80,9
	d. TRANS TV	34	11,0	91,9
	e. TRANS 7	12	3,9	95,8
	f. TV ONE	13	4,2	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tablo 4.19.

Türk Dizilerinin Di er Uygulamalardaki zlenme Oranları

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	nternet Telefon (mobil) Uygulaması	37	12,0	12,0
	Di er	89	28,8	40,8
	Yabancı Youtube Kanalları	11	3,6	44,3
	Endonezya Youtube Kanalları	126	40,8	85,1
	Türkiye Youtube Kanalları	46	14,9	100,0
	Toplam	309	100,0	

Açe'de ya ayan ve ara tırmaya katılan ki ilerin Türk dizilerini hangi araçlar vasıtasıyla izlediklerini gösteren yukarıdaki tabloya göre, katılımcılar Türk dizilerini Endonezya'nın TV Kanallarından en çok ANTV kanalında (%49,5) izlemektedir. Bunu sırayla SCTV (%23,6), TRANS TV (%11,0), RCTI (%7,8), TV ONE (%4,2) ve TRANS 7 (%3,9) kanalları takip eder. Bu durum, ANTV ve özellikle SCTV kanalların güçlü rekabetiyle açıklanabilir. Bu kanallar, daha kaliteli Türk dizileri elde edip yayınlatabilmeleri nedeniyle daha çok takip edilmektedir.

4.19. tabloya göre katılımcıların Türk dizilerini ço unlukla Endonezya Youtube kanalları aracılığı ile izlemektedir (% 40,8), ondan hemen sonra diğer yönleri gelmektedir (%28,8). Diziler en az yabancı Youtube kanalları aracılığı ile izlenmektedir (%3,6).

4.1.2.9. İzleme Aygıtları/ Araçları

Tablo 4.20.
Türk Dizilerini İzlendi i Araçlar

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Bilgisayar	3	1,0	1,0
	Di er	8	2,6	3,6
	Dizüstü Bilgisayar	47	15,2	18,8
	Akıllı Telefon	106	34,3	53,1
	Tablet	2	,6	53,7
	Televizyon	143	46,3	100,0
	Toplam	309	100,0	

Açe'de ya ayan ve ara tırmaya katılanların ki ilerin Türk dizilerini hangi araçlar vasıtasıyla izledikleri, frekansa göre hazırlanan ifadelerle belirlenmiştir. Tabloya göre, katılımcılar Türk dizilerini en çok televizyon üzerinden izlemektedir (%46,3). Bunu sırasıyla, cep telefonu (%34,3), dizüstü bilgisayarı (%15,2), ve masaüstü bilgisayarı (%1,0) takip etmektedir. Türk dizilerini izlemek amacıyla en az olarak da Tablet/ pad (%0,6) kullanılmaktadır.

4.1.2.10. Türkiye Hakkındaki Bilgiler

Tablo 4.21.
Katılımcıların Türkiye Hakkındaki Bilgileri

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Yüksek	52	16,8	16,8
	Çok Yüksek	7	2,3	19,1
	Orta	75	24,3	43,4
	Az	150	48,5	91,9
	Hiç	25	8,1	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tabloda görüldü ü gibi, katılımcıların ço u (%48,5) Türk dizilerini izlemeden önce Türkiye hakkında sıradan az bilgiye sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Birço u da (%24,3) Türkiye hakkında orta bilgiye sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

4.1.2.11. Türkiye'yi Ziyaret Etme Oranı

Tablo 4.22.
Katılımcıların Türkiye'yi Ziyaret Etme Oranları

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Hayır	273	88,3	88,3
	Evet	36	11,7	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tabloda görüldü ü gibi, katılımcıların ço u hayır (%88,3) cevabını vermiştir. Bu anket yapılmadan önce Türkiye'yi ziyaret etmemişlerdir. Evet cevabı ise %11,7' oranında tercih edilmiştir.

4.1.2.12. Türk Dizileriyle İlgili Önyargılar

Tablo 4.23.
Katılımcıların Türk Dizilerinin Türk Kültür ve Yaşam Tarzını Yansıttığını Hakkındaki Düşünceleri

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	78	25,2	25,2
	Çok Katılıyorum	61	19,7	45,0
	Hiç Katılmıyorum	150	48,5	93,5
	Katılıyorum	20	6,5	100,0
	Katılmıyorum	309	100,0	

Tablo 4.24.
Katılımcıların Çevresinde Türk Dizilerinin Tartılması

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	101	32,7	32,7
	Çok Katılıyorum	46	14,9	47,6
	Hiç Katılmıyorum	7	2,3	49,8
	Katılıyorum	129	41,7	91,6
	Katılmıyorum	26	8,4	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tablo 4.25.
Katılımcılara Göre Endonezya Kanallarında Daha Fazla Türk Dizileri Yayınlanmalı

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	131	42,4	42,4
	Çok Katılıyorum	33	10,7	53,1
	Hiç Katılmıyorum	9	2,9	56,0
	Katılıyorum	98	31,7	87,7
	Katılmıyorum	38	12,3	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tablo 4.26.
Katılımcıların Altyazılı Türk Dizileri Hakkındaki Düşünceleri

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	70	22,7	22,7
	Çok Katılıyorum	62	20,1	42,7
	Hiç Katılmıyorum	5	1,6	44,3
	Katılıyorum	157	50,8	95,1
	Katılmıyorum	15	4,9	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tablo 4.27.
Katılımcıların Dublajlı Türk Dizileri Hakkındaki Düşünceleri

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	67	21,7	21,7
	Çok Katılıyorum	48	15,5	37,2
	Hiç Katılmıyorum	35	11,3	48,5
	Katılıyorum	81	26,2	74,8
	Katılmıyorum	78	25,2	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tablolarda katılımcıların Türk dizileriyle ilgili yargıları konusunda dü ünceleri incelenmiştir. Söz konusu yargılara karşı sahip oldukları dü ünceler, frekans ölçüne göre hazırlanan ifadelerle belirlenmiştir. Bu ölçüne göre, katılımcıların ço u, “Katılımcıların türk dizilerinin türk kültür ve ya am tarzını yansıttığı hakkındaki dü ünceleri” olması ile ilgili ifadeye ‘katılıyorum’ ve daha çok tarafsızlığı adu ru e ilen yanıtı vermiştir (%48,5). “Katılımcıların çevresinde türk dizilerinin tartışılması” ifadesine katılımcıların ço u ‘katılıyorum’ yanıtı vermiştir (%41,7). “Katılımcılara göre endonezya kanallarında daha fazla türk dizileri yayınlanmalı” ifadesine katılımcıların ço u ‘kararsızım’ yanıtı vermiştir (%42,4). “Katılımcıların dublajlı türk dizileri hakkındaki dü ünceleri” ifadesine katılımcıların büyük kısmı ‘katılıyorum’ yanıtı vermiştir (%50,8). “Katılımcıların altyazılı türk dizileri hakkındaki dü ünceleri” ifadesine ise katılımcıların ço u “katılıyorum” yanıtı vermiştir (%26,2).

4.1.2.13. Türk Dizilerini zleyenlerin Türkiye Hakkındaki Görü lerinin De i mesi

Tablo 4.28.
Katılımcıların Türk Dizilerini zledikten Sonra Türkiye Hakkındaki Dü ünceleri

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Olumsuz Yönde	4	1,3	1,3
	Olumlu Yönde	209	67,6	68,9
	Hiçbir De i iklik Olmadı	96	31,1	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tabloda görüldü ü gibi, katılımcıların ço u olumlu yönde (%67,6) cevap vermiştir. Ondan sonra hiçbir de i iklik olmadı (%31,1) ve en az olarak da olumsuz yönde (%1,3) cevabı gelmektedir.

4.1.3. Türk Dizilerinin zlenme Motivasyonları

Tablo 4.29.
Türk Dizileriyle Iglendi i için zliyorum

		Frekans	Yüzde (%)	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	83	26,9	26,9
	Çok Katılıyorum	58	18,8	45,6
	Hiç Katılmıyorum	1	,3	46,0

	Katılıyorum	75	24,3	77,3
	Katılmıyorum	70	22,7	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tabloda görüldü ü gibi, katılımcıların ço u kararsızım (%36,9) cevabını vermiştir. Ondan sonra sırasıyla katılıyorum (%24,3) ve en az katılmıyorum (%22,7) gelmektedir.

Tablo 4.62.
Katılımcıların Türk Dizilerini zledikten Sonra Türk Tüvizmi Hakkındaki Bilgileri Artıyor

		Frekans	Yüzde %	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	49	15,9	15,9
	Çok Katılıyorum	117	37,9	53,7
	Hiç Katılmıyorum	131	42,4	96,1
	Katılıyorum	12	3,9	100,0
	Katılmıyorum	309	100,0	

Tabloda görüldü ü gibi, katılımcıların ço u katılıyorum (%42,4) cevabını vermiştir. Ondan sonra sırasıyla çok katılıyorum (37,9%) ve en az katılmıyorum (%3,9) gelmektedir.

Tablo 4.63.
Katılımcıların Türk Dizilerini zledikten Sonra Türk Ya am Tarzı Hakkındaki Bilgileri Artıyor

		Frekans	Yüzde %	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	98	31,7	31,7
	Çok Katılıyorum	54	17,5	49,2
	Hiç Katılmıyorum	3	1,0	50,2
	Katılıyorum	110	35,6	85,8
	Katılmıyorum	44	14,2	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tabloda görüldü ü gibi, katılımcıların ço u katılıyorum (%35,6) cevabını vermiştir. Ondan sonra sırasıyla kararsızım (%31,7) ve en az hiç katılmıyorum (%1,0) gelmektedir.

Tablo 4.64.
Katılımcıların Türk Dizilerini izledikten Sonra Türk Kültürü Hakkındaki Bilgileri Artıyor

		Frekans	Yüzde %	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	89	28,8	28,8
	Çok Katılıyorum	63	20,4	49,2
	Hiç Katılmıyorum	1	,3	49,5
	Katılıyorum	132	42,7	92,2
	Katılmıyorum	24	7,8	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tabloda görüldü ü gibi, katılımcıların ço u katılıyorum (%42,7) cevabını vermiştir. Ondan sonra sırasıyla kararsızım (%28,8) ve en az hiç katılmıyorum (%0,3) gelmektedir.

Tablo 4.65.
Katılımcıların Türk Dizilerini izledikten Sonra Türk Müzi i Hakkındaki Bilgileri Artıyor

		Frekans	Yüzde %	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	109	35,3	35,3
	Çok Katılıyorum	42	13,6	48,9
	Hiç Katılmıyorum	5	1,6	50,5
	Katılıyorum	106	34,3	84,8
	Katılmıyorum	47	15,2	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tabloda görüldü ü gibi, katılımcıların ço u kararsızım (%35,3) cevabını vermiştir. Ondan sonra sırasıyla katılıyorum (%34,3) ve en az hiç katılmıyorum (%1,6) gelmektedir.

Tablo 4.66.
Katılımcıların Türk Dizilerini izledikten Sonra Türk E itimi Hakkındaki Bilgileri Artıyor

		Frekans	Yüzde %	Toplamsal Yüzde
Geçerli	Kararsızım	86	27,8	27,8
	Çok Katılıyorum	72	23,3	51,1
	Hiç Katılmıyorum	1	,3	51,5
	Katılıyorum	124	40,1	91,6
	Katılmıyorum	26	8,4	100,0
	Toplam	309	100,0	

Tabloda görüldü ü gibi, katılımcıların ço u katılıyorum (%40,1) cevabını vermiştir. Ondan sonra sırasıyla kararsızım (%27,8) ve en az hiç katılmıyorum (%0,3) gelmektedir. Katılımcıların Türk dizilerini izledikten sonra Türkiye ile bağlantılı ilgi alanlarında artış oldu u görülmektedir.

Açık’de ya ayan ve ara tırmaya katılan Türk dizilerini izledikten sonra Türkiye ile bağlantılı hangi alanlar ile ilgilendi i, be li Likert ölçe ine göre hazırlanan ifadelerle belirlenmiştir. Bu ölçe e göre “hiç katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum”, “çok katılıyorum” seçeneklerine yer verilmiştir.

Yapılan ankete göre, katılımcılar en çok Türk Tarihi (%48,5) ilgilenmeye başladığını ifade etmektedir. Bunu sırasıyla u cevaplar ve ilgi alanları takip etmektedir: Daha çok tarafsızlığı a e ilmekle birlikte, Türk popüler kültürü (%42,7), Türk Turizmi ile (%42,4), Türk halkı (%40,8), Türk edebiyatı (%40,1), Türk yeme içme (%38,8), Türk yaşam tarzı (%35,6), ve Türk dili (%35,0) katılıyorum, ve en son Türk Müziği (%35,3) ve Türk siyaseti (%36,9) kararsızım cevabı. Sonuçlar Türkiye tarihine büyük ilgi duyuldu unu göstermektedir.

4.1.5. Çapraz Tablo Bulguları

Tablo 4.67.
Cinsiyete Göre İzlenen Türk Dizileri

			En çok izlenen Türk dizilerinin Türleri						Toplam
			Aile	Aile Komedi	Romantik	Tarihsel	Savaş	Polisiye	
Cinsiyet	Erkek	Sayı	21	17	13	33	13	10	107
		Cinsiyet içinde %	19,6%	15,9%	12,1%	30,8%	12,1%	9,3%	100,0%
	Kadın	Sayı	38	56	57	38	4	9	202
		Cinsiyet içinde %	18,8%	27,7%	28,2%	18,8%	2,0%	4,5%	100,0%
Toplam		Sayı	59	73	70	71	17	19	309
		Cinsiyet içinde %	19,1%	23,6%	22,7%	23,0%	5,5%	6,1%	100,0%

Bu tablo, ço u katılımcı için Türk dizilerini izleyenlerin belli bir cinsiyeti olmadığını ve farklı türlere göre de i tisini göstermektedir. Tahmin edilece i üzere erkekler kadınlardan altı kat daha fazla savaş filmi izliyor (%12,1). Kadınlar da erkeklerden iki kat daha fazla romantik filmi tercih ediyor (%28,2).

Tablo 4.68.
Cinsiyete Göre İzlenen TV Kanalları

			izleme Yönleri					Toplam	
			a. SCTV	b. RCTI	c. ANTV	d. TRANS TV	e. TRANS 7		f. TV ONE
Cinsiyet	Erkek	Sayı	25	10	49	11	6	6	107
		Cinsiyet içinde %	23,4%	9,3%	45,8%	10,3%	5,6%	5,6%	100,0%
	Kadın	Sayı	48	14	104	23	6	7	202
		Cinsiyet içinde %	23,8%	6,9%	51,5%	11,4%	3,0%	3,5%	100,0%
Toplam		Sayı	73	24	153	34	12	13	309
		Cinsiyet içinde %	23,6%	7,8%	49,5%	11,0%	3,9%	4,2%	100,0%

Bu tablo, katılımcıların çoğu için Türk dizilerini izleme yerlerinin belli bir cinsiyete göre olmadığını ve farklı kanallara göre de istatistiklerini göstermektedir. Verilen cevaplara göre erkekler ve kadınlar ANTV kanallarını daha fazla izliyor. Sonra erkekler kadınlardan bir kat daha fazla TRANS 7'yi tercih ediyor (%5,6).

Tablo 4.69.
Cinsiyete Göre Dizi İzleme Araçları

			izleme Araçları					Toplam	
			Bilgisayar	Diğer	Dizüstü Bilgisayar	Akıllı Telefon	Tablet		Televizyon
Cinsiyet	Erkek	Sayı	2	2	22	40	0	41	107
		Cinsiyet içinde %	1,9%	1,9%	20,6%	37,4%	0,0%	38,3%	100,0%
	Kadın	Sayı	1	6	25	66	2	102	202
		Cinsiyet içinde %	0,5%	3,0%	12,4%	32,7%	1,0%	50,5%	100,0%
Toplam		Sayı	3	8	47	106	2	143	309
		Cinsiyet içinde %	1,0%	2,6%	15,2%	34,3%	0,6%	46,3%	100,0%

Açılışta da yayın ve ara tırnaya katılanlardan Türk dizilerini hangi cinsiyetlin hangi araçlar vasıtasıyla izledikleri, Crosstabs yüzdeleriyle hazırlanan ifadelerle belirlenmiştir. Tabloya göre, kadınlar erkeklerden bir kat daha fazla televizyon kullandıkları görülmektedir (%50,5).

bu tür dizilerle ilgilenmiş için, bu zamanı doldurmak için ve oyuncular güzel ve yakışıklı oldu için. izleyicilerin çoğu uzun bölümlü dizileri sevmediklerini ifade etmiştir.

Bu durum, ortalama kitlenin bu zamanlarını doldurmak için daha fazla eğlenceye ihtiyaç duyan kadınlardan oluşmasının bir göstergesi olabilir. Bu zamanlarını dizi izleyerek doldurmak birçok katılımcının yaptığı bir şeydir. Ankete katılanların çoğu zamanlarını yoğun yaşamları arasında Türk dizilerini izleyerek geçirdiklerini belirtmiştir.

izleyicilerin Türk dizilerindeki oyuncuların güzel ve yakışıklı görünümlere sahip olmalarına duydukları ilgi Türk dizilerini AŞe'de oldukça hızlı bir şekilde yayılmasında etkili olmuştur. Çoğu katılımcı bir Türk kadını veya erkeği sevgili bulmak istediklerini belirtmiştir.

Türk dizilerinin kültürel ve dinsel yakınlığı nedeniyle izlendiğini gösteren araştırmaların aksine katılımcıların çoğu için kaçma, özdeşleşme gibi nedenler Türk dizilerini izlemelerinde güçlü birer motivasyon kaynağı olmamaktadır. Elde edilen bu sonuç ise AŞe'de Türk dizilerinde özgürlük ve kahraman arayışı gibi konulardan ilham aldığı gösteren araştırmaların izleyiciler için tam olarak geçerli olmadığını göstermektedir. Böylece araştırmada katılımcıların Türk dizilerini bilgi edinmek veya ilham almak için izlemediğini gösterilmiştir. AŞe'de yaayan insanlar dizileri sadece eğlence olarak izliyorlar, dizilerdeki yaayamaları ve takip etmezler.

4.1.6.2. Araştırma Sorusu 2: izleyicilerin Türk dizi izleme alışkanlıkları nelerdir?

1. İzleme Oranı

AŞe halkı arasında Türk dizilerini izleme sıklığının azaldığı görünmektedir. AŞe halkından Türk dizilerini izlemeyenlerin oranı % 67,6'dır. Bu oran AŞe halkının üçte birinin Türk dizileri izledikleri anlamına gelir. Halbuki katılımcılar %100 oranıyla önceden bir Türk dizisini izlemi olduklarını belirtmişlerdir. Anketin yapıldığı zaman da ise hala Türk dizilerini izleyenlerin oranı % 32,4 olmuştur.

4.2. Derinlemesine Görü me Bulguları

Görü meye ba lamadan önce gereken izinlerin alınmasının ardından, hem görü ülen ki iler hakkında bilgi sahibi olmak hem de görü meye ısınılması açısından ki ileri tanımak adına birtakım sorular yöneltildi. Ki ilerden kısaca kendilerini tanıtılmalarının istenmesi , ardından Türk dizilerini izleyip izlemedikleri ve izliyorsa hangilerini izledikleri sorulmu tur. Bu sorulara verilen cevaplar, katılımcıların dizi izleme pratikleri hakkında önemli ipuçları vermiştir.

Cevap verirken Endonezce ya da Açe dili konuları görülmü tür. Bazı katılımcılar ise Türkçe konu mayı ö renmekte ancak yanlış yapmaktan korktukları için kendi dillerinde konu mayı tercih ettiklerini söylemişlerdir. Görü ülen ki ilerinin büyük bir bölümü ülke genelinde Türkçe bilenlerin sayısında önemli bir artış oldu unu ve bunun diziler sayesinde gerçekleşti ini vurgulamışlardır.

4.2.1. Türk Dizilerinin izlenmesi

Ara tırma kapsamında elde edilen veriler sonucunda, iki ülke arasındaki tarihsel bağ lar sebebi ile izleyicinin tarihi dizilere karşı yo un bir ilgi gösterdiği görülmü tür. Katılımcılar görüşmeler sırasında sıklıkla Muhte em Yüzyıl, Payitaht Abdülhamit ve Dirili Ertu rul gibi dizileri izlediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca bu dizileri diğer dizilerden daha kaliteli bulduklarını dile getirmişlerdir.

“Muhte em Yüzyıl, Payitaht Abdülhamit ve Dirili Ertu rul gibi Türk tarihi diziler çok etkilendim. Bence, bu diziler Türk tarihini çok profesyonel bir dizi kalitesiyle tanıdı”. (Bahariandi Mahardeka, derinlemesine görüş me)

“Tarihsel diziler en sevdiğim dizi türüdür. Payitaht Abdülhamit Muhte em Yüzyıl, ve Dirili Ertu rul gibi Türk tarihi diziler çok etkilendim. Ke ke Endonezya dizileri de türk tarihsel diziler gibi olsa”. (Sanuddin, derinlemesine görüş me)

Ara tırma kapsamında katılımcılar, aynı zamanda romantik ve aile tür dizileri daha çok be endikleri cevabını vermiştir. ki ülke arasındaki benzer kültür nedeniyle

görüyoruz. Bu ba örtüsü eksikli i sekülerli in bir sembolüdür”. (Intan Munira, derinlemesine görüşme)

“Benim için Türkiye ahlak güçlendirme dizilerinden, tarihi gösteren bir dizi var, çünkü Türkiye gerçekten tarih açısından zengin bir ülke, hem İslami hem de Roma tarihi ve orada gösterilen ahlaklar da yüksek bir anlama sahip ve örnek olarak ayarlanabilir. Türk dizisini izlememde beni rahatsız eden faktör, Endonezyaya çevrilmis filmlerin eksikli i dir. O zaman ahlaki olarak rahatsız edici olan İslami sekülerli i öreten sahnedir, çünkü Türkiye de seküler bir devlet olmuştur, böylece halkın kendisinden kaybolmamı bir şey vardır.” (Uswatul Fatimah, derinlemesine görüşme)

Görüşmelerde katılımcılar sıklıkla ya adıkları yerin oldukça küçük olduğunu, bu nedenle de davranışlarına dikkat etmek zorunda olduklarını belirtmişlerdir. Müslümanlar arasında belirli bir kısım oldukça muhafazakâr yapıdadır. Özellikle genç kızlar üzerinde yoğun bir baskı vardır.

Yapılan görüşmelerde de bu durum katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Toplum bu yapıdan dolayı söz konusu diziler muhafazakâr kesim tarafından ahlaki kaygılar duyularak izlenirken muhafazakâr olmayan kesim tarafından büyük bir beğeni ve hayranlık ile izlenmektedir. Gerçekçi hikâyeler ve benzer kültürler var, ancak daha modern bir yaşam tarzı var. Bu durum ise bahsedilen muhafazakâr olmayan kesimin aradığı ideal karımı temsil eder. Katılımcı bu varsayımı da kabul eder:

“Hikâyeler daha çok hayatın gerçekleri gibidir; daha az sıkıcı ve takip etmesi kolaydır. Biz bu serilerdeki benzer değerleri görüyoruz, İslami unsurlar da var ama çok değil, açıkça öpülen kadın ve erkekler var ama hiçbir İslami Batı dizisinde olduğu gibi abartılı değil, seks sahneleri veya çıplak insanlar yoktur. Var ama belli seviyede, çok açık değil”. (Bahariandy Mahardeka, derinlemesine görüşme)

Sonuç olarak elde edilen veriler değerlendirildiğinde, görüşülen katılımcıların hayata bakış açıları ve yetitildikleri aile yapısının dizileri farklı şekilde algılamalarına neden olduğunu görülmüştür. Katılımcıların bir kısmının diziler içerisinde yer alan ve kendilerinin

“Türk dizilerinde iyi aktörler (hassas), iyi görünümlü insanlar, güzel villalar, giysiler, hafif makyaj, a k hikayeleri, müzik, arkular, muhte em oyunculuk, ama dizi süreleri çok uzun, güzel yemekler, restoranlar, oteller, yüksek ya am kalitesi görünmektedir”. (Bahariandy Mahardeka, derinlemesine görü me)

“Birçok tarihi yerler, bakmak için çok ilginç karakterler, izleyiciyi ilgilendiren dinamik hikaye satırları, kullanılan dil, kesinlikle Müslümanlara a ina olan Arapça'ya benzer. Ve aynı zamanda büyüleyen yerel mutfaklar da gösteriliyordu.” (Ghea Azzahra, derinlemesine görü me)

“Çekim yerlerini ve kalitesini seviyorum, tarihin her zaman bir ders oldu unu ortaya koyuyor, oldukça romantik”. (Siti Arifa Diana, derinlemesine görü me)

“Aktörün karakteriyle bütünle mesi ve ona uygun olması, do a manzarası, dizilerdeki e yalar iyi, gerçekçi oyunculuk, müzik inanılmaz, a k, güzel villalar, güzel arabalar, romantizm, ya lalara saygı”. (Nurol, derinlemesine görü me)

“Moda ve yiyecek, iç tasarım fikirleri, ev dekorasyonu, foto raflar, resimler ve aksesuarlar görüntülenir”. (Lizayana, derinlemesine görü me)

Görüldü ü üzere, ara tırma kapsamında elde edilen verilerde dizilerin kalitesi üzerine çe itli görü ler dile getirilmis tir. Katılımcıların tümü Türk dizilerinin görüntü ve çekim tekniklerini oldukça ba arılı bulmu lardır. Dizilerin kalitesi üzerine yapılan konu malarda katılımcıların sıklıkla Endonezya dizileri ile Türk dizilerinin kalitelerini kar ıla tırdıkları görülmü tür.

“Türk dizileri güzel ve yakı ıklı sanatçılarıyla aynı zamanda Endonezya'daki ya amla bazen kolayca ili kilendirilebilen bir hikaye çizgisine de sahiptir”. (Siska Rahmayanti, derinlemesine görü me)

“Türk dizilerini izlerken beni en çok ilgilendiren ey foto rafın çekildi i ortam. Endonezya dizilerinin aksine Türk dizileri ülkelerinde daha güzel yerler gösteriyor ve ülke çok güzel. Elbette dizideki aktörler tarafından giyilen moda stillerini gerçekten seviyorum”. (Nuralawiyah, derinlemesine görü me)

“ zledi im bazı Türk dramalarındaki karakterlerin ço u, zengin bir aileden gelmektedir. Ve hikaye, servet, güç mücadelesi etrafında dönüyor, sadakatsizlik hikayesini içeren bazı dramalar bile var. Aslında bu hikaye genellikle Endonezya da dahil olmak üzere di er ülkeler tarafından dizilerde konu edinmi tir. Hâlâ takip etsem de, gençlerin hikayelerini ya da gençlere ilham verecek hikayeleri gündeme getiren dramalarla daha çok ilgileniyorum. Sadece güç ve sadakatsizlik hikayeleri yeterli de ildir.” (Siti Arifa Diana, derinlemesine görüşü me)

Sonuç olarak dizilerin prodüksiyon kalitesinin yüksek olması dizilerin izlenmesindeki önemli bir neden olarak karımıza çıkmı tır.

4.2.3.2.Dizi Oyuncularına Dair Görü ler

Ara tırma kapsamında yapılan görüşmelerde de öğrenciler buna benzer ifadeler kullanmışlardır. Dizilerin başarılı ve kaliteli olmasının altında oyuncuların rollerini en iyi şekilde yapmasının yattığı sıklıkla vurgulanmış tır. Ayrıca oyuncuların oldukça etkinli olduklarını söylemişler ve kendi ülkelerindeki oyuncularla kıyaslama yoluna gitmişlerdir.

“Aktörler rollerinin karakterini çok iyi gösterebilirler. Beren Saat'in canlandırdığı `Fatmagül` karakteri gibi. Tüm Türk dizileri arasında bu drama benim için en gözde dizi”. (Nuralawiyah, derinlemesine görüşü me)

“Karakter yakınlık ve güzel, kıyafet moderndir. Selamla ma ve in allah gibi günlük hayatta kullanılan kelimeler slam kültürünü yansıtıyor”. (Dede, derinlemesine görüşü me)

Di er yandan, bir dizinin izlenmeye başlanması oyuncuların etkisinin büyük oldu u yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular arasındadır. Katılımcıların büyük bir bölümü sevindikleri ve beğendikleri oyuncuların rol aldığı tüm dizileri izlediklerini belirtmişlerdir. Yapılan görüşmelerde Türk oyuncularına karşı büyük bir sevgi beslendi i ve ilgi duyuldu u gözlemlenmiştir. Bu noktada dizilerin tercih edilme nedenlerinden biri de bu olmaktadır.

“Senaryo, dil tarzı, jest ve mimikler, komik, ilham verici, heyecanlı”.
(Ilham jauharul, derinlemesine görü me)

“Türk insanların kültürü ve ya am biçimini yansıtıyor”. (Teuku Anshar,
derinlemesine görü me)

Genel olarak bakıldığında, katılımcıların dizilerin kalitelerini oldukça be endikleri ortaya çıkmaktadır. Katılımcılara göre, Türk dizilerinin Açe’de izlenmesinin en önemli nedenlerinden biri, dizilerin yüksek kaliteye sahip olmalarıdır. Diziler prodüksiyon, çekim teknikleri, oyuncuların ba arı olması gibi konularda görü ülen ki iler tarafından oldukça be enilmidir. Ancak senaryolar konusunda durum aynı de ildir. Bazı katılımcılar artık dizilerin senaryo bakımından kendisini tekrar etmeye ba ladığını belirtmişlerdir. Ancak ele tirilerinin hemen ardından da bu durumun tüm diziler için geçerli olmadığını söylemişlerdir.

4.2.4. Dizilerde Rahatsız Edici Davranı lar Oldu unu Dü ünmesi

Genel olarak bakıldığında, katılımcıların dizilerde rahatsız oldukları davranı ların oldu u ve bundan ho lanmadıkları ortaya çıkmıştır. Bazı katılımcılar Türk dizilerinde ho olmayan davranı ların a ır ve açık bir cinsel sahne oldu u konusunda hemfikirdir.

“Türk dizilerinde cinselli i ça ır tıran kıyafetler giyen oyuncular, rahatsız edici olan romantik sahneler var. Örne in öpü me ve sarılma sahneleri uygunsuzdur”. (Nuri Triana, derinlemesine görü me)

“Bence Türk dizilerindeki açık sahneler tarih gerçekli ine uymuyor. slam’ın geçmi te Türkiye’de hızla büyüdü ü dü ünüldü ünde”. (Vonna,
derinlemesine görü me)

Açe halkının benimsedi i kültüre uymadı ı için Türk dizilerindeki bazı sahneler rahatsız edici kabul edilmiştir. Bununla beraber katılımcılar, Müslüman ülkelerin slam kültürüne uygun diziler yapmasının daha iyi olacağını söylemişlerdir.

“ kence, kabalık ve a ır romantizm ile ilgili davranı lar rahatsız edici”.
(Nuri Triana, derinlemesine görü me)

Bunun nedeni, önceden anlattığımız gibi, Açe toplumunun, Türk dizilerinde yansıtılan modern ve açık toplumuna benzemiyor olmasında yatmaktadır. Bu yüzden, Türk dizilerinde yansıtılan olgular ve normlar, sıradan katılımcılar tarafından ilginç ya da olağandışı bir şey olarak algılanmaktadır. Türk dizilerinde yansıtılan modern yaşam tarzı, katılımcılar tarafından güncel hayatlarında eksik olan ya da arzulanan bir şey olarak görülmemektedir.

4.2.8. Türk Dizilerinin Açe’de Hakim Olan Kültüre Uygun Oldu u Dü ünceleri

Görüşmeler sırasında katılımcılar dizileri kültürlerine yakın buldukları için izlediklerini söylerken verdikleri örneklerde, dizilerde gördükleri aile yapıları ile kendi aile yapılarının benzediğini vurgulamışlardır. Çalışmamız kapsamında elde edilen verilere geçmeden önce Açe’deki aile yapısı hakkında bilgi verilmesi yararlı olacaktır.

“ ki ülke aile yapısının benzer oldu una dair algı. Erkekler evlendiklerinde epleri ile birlikte ailelerinin yanında oturmaya devam ederler. Aynı şekilde kadınlar da evlendiklerinde eplerinin aileleri ile birlikte yaşarlar. Dolayısıyla Açe’de geleneksel aile yapısının hâkim oldu unu söyleyebiliriz”.
(Darlis Aziz, derinlemesine görüşme)

Yapılan görüşmelerde katılımcılar sıklıkla bu aile yapısına Türk dizilerinde rastlandığını belirtmişlerdir. Görüldüğü üzere iki ülke arasındaki aile yapısının benzer oldu una dair olan algı dizilerin izlenmesinde önemli bir neden olarak karşımıza çıkmaktadır.

Görüşmeler sırasında öğrenciler sıklıkla izledikleri dizilerden örnekler vererek bu durumu açıklamışlardır. ki ülkenin aile yapısının geleneksel temellere dayanması ve ataerkil düzenin egemen olması benzerliğin altında yatan en önemli sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.3. Analizler

4.3.1. Endonezya'da Türk Dizilerini Olan İlginin Sebepleri

Bu çalışmada Türk dizilerinin Endonezya’da birçok kişiye etkilediği belirtilmiştir. Genel olarak, Endonezya’da Türk dizilerine olan ilginin sebeplerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

4.3.1.1. Müslüman Ülke

Dini inançlar nedeniyle Türk dizilerine ilgi duydukları cevabını verdi. Türkiye ile Endonezya çoğunlukla benzer inançlara sahiptir. Türkiye’de nüfusun çoğunluğu Endonezya’daki gibi İslam’ı kucaklamaktadır. Müslümanlar, “Elhamdulillah”, “Ya Allah” veya “Estagfirullah” gibi sözler ve dua kullanan oyuncular Endonezya dizisinde olduğu gibi Türk dizilerindeki Müslüman kimliğiyle sahip karakterlerde de bulunabilir. Bu noktada söz konusu durum, Endonezya’da Müslümanların sahip olduğu inançlara olan sevginin uyandırılması gibi görünüyor, çünkü Endonezya Müslümanları bir Avrupa ülkesi ile aynı seviyede yer almaya başlıyor.

Bu konuyu topluma ait sınıflar üzerinde söz sahibi olan ve bireyleri doğrudan etkileyen moda olgusunun oluşmasında cinsiyet, yaş, etnik, kültür, dini inanç ve benzeri kavramların önemli derecede etki sahibi olduğu görülmektedir. Bununla birlikte psikolojik, toplumsal, ekonomik, sosyal etkenler ile siyasal değişimlerin topluluklar üzerinde etkisini hissettirerek, moda için önemli bir olgu haline gelmesinde etkili olduğu yadsınamaz bir gerçektir (Pamuk, 2009: 15-26).

4.3.1.2. Kültürel Benzerlik

Avrupa’ya yakın kültür ve sosyal statüdeki farklılıklar üstün bir bakış açisindedir. Türk dizilerinin, romantik ve aile ilişkilerini çevreleyen birçok türü yayınlamaktadır.

Pek çok kişi için gerçek hikayeler ve yaşanabilecek ilişkiler sorunları, kardeş rekabetleri, evlilik sorunları, flört mücadelelerini sona erdirmeye, aile içi suistimal, akran

Endonezya ve Türkiye vatandaşları arasındaki evlilikler de artmaktadır. Yanıt verenlerden birinin cevabında bunu açıkladı. Türk bir erkekle evlenmek istiyordu çünkü bu ki i yakı ıkıydı ve onunla evlenmek torunlarını güzelle tirecekti. Bu, popüler diziler yoluyla kültür i galinin evlilik üzerinde çok etkili oldu unu göstermektedir. Dizi oyuncusu, dizide en iyi ekilde gösterilir, izleyici de ilgisi ile cevap verir.

- Türk yemekleri

Türk yemekleri de yayınlanan birçok Türk dizisinden sonra Endonezya toplumu tarafından tanınmaya ba landı. Endonezya'daki en ünlü Türk yeme i ise dürüm ancak Endonezya'da bu yemek Türk kebabı olarak bilinir. İmdi, bu kebab Endonezya halkının tercih etti i bir yiyecek haline geldi. Aynı zamanda bu durum Endonezya'da birçok kebab tüccarının ortaya çıkmasına da neden oldu ve geleneksel gıda pazarını etkiledi. Endonezya'da kebab yeme kültürü de toplum tarafından bir e ilim olarak görülmektedir. Bu genç katılımcılar tarafından bu e ilim ifade edilmi tir.. Kebabın prestijli ve ça da bir yemek olarak kabul edildi i belirtilmi tir.

- Türk Modası

Çe itli ileti im araçlarının geli mesi ve sosyal medyanın büyümesi ile moda olgusu günümüzde oldukça ula ılabilir bir konum elde etmi tir. Çalı manın sonuçları, toplum tarafından sürekli maruz kalındı ı takdirde popüler kültür olgusunun de i imlere ve kültürel de i ikliklere etki edece ini göstermektedir.

- Katılımcıların ya ı açısından ergen kategorisinde olanlar, moda stilleri içinde yer almak için Türkiye'deki sanatçıların ve moda öncülerinden birilerinin Instagram hesabını takip ediyor. Aynı zamanda bu genel olarak modanın sosyal rolünün kültürün yayılmasının sebeplerinden biri oldu unu kanıtlamaktadır.
- Evlenme kültürü açısından, Endonezyalılar arasında Türk gelinlik modasının kullanılmasına büyük ilgi gösteriyorlardı. Endonezya'da geleneksel dü ünlerde gelinler için resmi kıyafet kebayadır ve damat içinse Beskap kullanılır. Bu giyim tarzı Endonezya dü ünlerinin karakteristik bir özelli idir. Ancak İmdi Endonezya'daki dü ün merasimlerinde de, gelinlerin Türkiye'de oldu u gibi gelinlik giymelerine az da olsa bir ra bet vardır.

Bu noktada medyanın gündeminde olan Türk dizilerinin , Endonezya’da modanın de i iminde büyük bir etkisi olabiliyor. Modadaki bu de i iklik, ekonomik ili kilerin bulguları ile de yakından ilgilidir. Bu, Carr and Pomeroy’nun getirdikleri u açıklamalarla da uyumludur: Giyim ile ili kili farklı grupların davranı larını etkileyen tutumlar karma ası olan moda, ekonomik bir olgudur (Carr ve Pameroy, 1992: 26). Bu durum çalı mada da tespit edilmi tir.:

- Tasarımcılar Endonezya’da pazarlanacak benzer ürünler yaratmak için rekabet ediyor. 2017 Bayram sezonunda, katılımcılar piyasada birçok Türk modasında trend olan ürünleri aldıklarını söylemişlerdir. Gönüllü olarak bu moda ile çok ilgilendiklerini iddia ettiler ve ürünleri tükettiler. Bu ürünleri alırken piyasadaki giyim ürünlerinin en son model olduğunu varsaydılar. Bunların modasının geçmedi ini ve zamanın trendini takip ettiklerini dü ünmeleri sa lanmış tır. Bu giysiler, fiyatları oldukça yüksek olmasına ra men hala ra bet görmektedir. Bu i lem yatırımcılara birçok fayda sa lamaktadır.
- Bazı diki kursları bile Türk diki desenlerini uyguluyor ve birço u Türk moda modelleri ile diki sipari leri alıyor. Görü melerde, terzi olarak çalı an katılımcılar, en çok kabul edilen diki modellerinin Türk moda e ilimlerine uygun olanlar olduğunu belirtmiş tir. Bunun sonucu olarak da Türk modellerinin dikimi için daha yüksek ücretler alınmış tır.
- Hızlı tüketim ça ı olarak adlandırabilece imiz dönemde, bu hızla en fazla ayak yudurmuş olan tekstil ve moda tasarımı alanı ile çok yakın bir ili kiye sahip bir di er ey de trend kavramıdır. Bu kavram tasarımcının yanı sıra tüm tüketici grubu için büyük önem ta ımla birlikte çok kısa bir sürede de i en sezon koleksiyonlarının olu masına katkı sa layan geni bir ara tırma süreci ve kaynak olarak açıklanabilmektedir.

Moda endüstrisi içerisinde konumlanmış , birçok faktörden etkilenebilen, sürekli de i en, karma ık ve zor bir tahmin süreci olan trend kavramı (Kim vd., 2011: 45), üphesiz tüm endüstriyel alanlar için önem ta ıyan ve birbirinden farklı ürünler tasarlayan birçok tasarımcıya referans olan bir kavram olarak açıklanabilir. Bu çalı mada Türk

dizileri üzerinde Endonezya'da modanın de i imini etkileyen birçok e y oldu u tespit edilmi tir:

1. E ilim

Anket ve görü meye katılanlar kullanım alı kanlıklarındaki en baskın sebebin e ilimleri olduklarını söylemi lerdir. Bunun nedeni e ilimin insanları modaya ayak uydurması için te vik etmesidir. Bu e ilim, sıklıkla televizyonda drama yayınlanması olgusuyla da yakından ilgilidir. Oyuncular tarafından giyilen kıyafetler moda trendlerindeki de i imlerde kısa sürede bir referans haline gelmi tir.

Bu durum, e ilimlerin anla ılması ile uyumludur. E ilim kavramı, kelimenin anlamı ile birbirinden farklı anlamları kar ılamaktadır. Giyisi modasını içermesi açısından trend, modaya yön verenler ya da di er bir ifade ile moda belirleyicileri ile ba layan, bir akım veya hareket süreci olarak açıklanabilir (Erol, 2011: 4-5). E ilim kavramı, bir gidi at veya sürecin kısa ya da uzun dönemde almı oldu u yön, e ilim olarak da tanımlanabilir.

Moda e ilimleri, belirtilen yıl ya da sezonda modanın hangi do rultuda yol alaca mını göstermekte, bir sezondan di erine ya anan de i ikliklerle -örne in giysilerin ekilleri, kuma ların dokuları, renkleri ve tonları ile- ilgilenmektedir (Güntürkün, 2010: 37). Moda trendlerinin ortaya çıkması dönem içerisinde ya anan olaylar ya da ça ın getirece i yeniliklerle de ili kili olabilir.

2. Kültürel Benzerlik.

A k etrafındaki hafif çatı mada kültürel e itlik ve sosyal statüdeki farklılıklar üstün bir ba lam içindedir. Bu durum, Endonezya'daki dramada da aynı ekilde izleyicinin ilgisini çekti. Türk dizileri, oyuncuların fiziksel görünümünden dolayı tercih edildi. Türkiye ile Endonezya arasındaki kültürel benzerlikleri vurgulayabildi.

Kültür, toplumun ço unlu unun bir seçim söz konusu olmaksızın benimsedi i tüketme eylemi ile olu maktadır. Buna göre (Fiske, 1999: 159) gündelik ya amın bir parçası olan popüler kültür geni anlamıyla, belirli bir ya am tarzının ideolojik olarak yeniden üretilme ön ko ullarını da sa lar.

- Türk Ve Endonezya Modası Arasındaki Fark

Her ülkenin kendine özgü bir kültürü vardır. Bu tartışma maddesi kültürel bir ürün olarak moda da söz konusu çeşitliliği göstermektedir. Moda çeşitliliği, ülke sembollerinden ayrılamaz. Giysisiler de yazı ve dil gibi bir iletişim aracı olmakla birlikte; benlik, kimlik, cinsiyet, statü ve yaş gibi unsurlar, bu iletişim aracının en önemli parçaları olarak gösterilmektedir (Bilen, 2011: 229). Türkiye ile Endonezya arasındaki moda farklılıkları açısından şöyle açıklanabilir:

1. Motif

Endonezya tropik bir ülkedir. Giysilerindeki motif kullanımı coğrafya ve iklim gibi formlardan oluşur. Endonezya'daki giyim motiflerine çiçekler, ağaçlar, gökkuşuğu gibi doğal motifler hakimdir. Endonezya'daki en popüler motif ve aynı zamanda devletin sembolü olan Batik'tir. Endonezya'da her bölgeyi temsil eden birçok farklı batik türü vardır. Genellikle batik resmi etkinliklere katılmak için kullanılır.

Türk modasında kullanılan motifler daha basittir. Türk giysilerinde nadiren çarpıcı motiflerle buldu. Bununla birlikte, bu türden Türk giyim modası, basit türleriye hala zarif ve lüks olarak addedilmektedir.

2. Renk

Trendleri yansıtan en önemli örnek olarak kabul edilebilecek renkler ise, kıyacıların giyisi tercihlerini yansıtan önemli bir etken olarak değerlendirilmektedir. Kitlelerin giyisi ve renk tercihlerinin yanı sıra, dönem içerisinde etkili olan modanın yaygınlaşmasında moda kavramını nerelerden takip ettikleri de önem taşımaktadır. Kitleler bu kavramı bir yada birden fazla yol ile takip etmekte ve birbirlerini etkileyerek giyisi ve renk trendlerinin yaygınlaşmasına yardımcı olmaktadır.

Türkiye'de koyu ve sade renkler kullanılmaktadır. Böylece basit ve lüks bir izlenim yaratılmaktadır. Ancak, Endonezya'daki kıyafetlerde kendilerine has parlak bir renk kullanılmaktadır. Ne eli bir izlenim verir ve Endonezya'yı tropikal bir ülke olarak temsil edilmektedir. Bu durum iklim olarak, moda endüstrisinin gelişmesinde temel bir

hakkında bilgi almak için Türk mezunların sık sık verdiği eğitim seminerlerine de gelmişlerdir.

4.3.2.6.Turizm

2017 yılında Türkiye'yi ziyaret eden Endonezya turist sayısı 85.000'den fazla kişiye ulaştı. 2016 yılına göre neredeyse iki katına çıktı (Anonim, 2018). Katılımcıların açıkladıklarına göre, bazıları dizide çok güzel bir yerden etkilendiği için Türkiye'yi gerçekten ziyaret etmek istediklerini belirtmiştir. Bunun dışında, Türkiye'de slami açıdan değerli olan pek çok tarihi kalıntıyı görmekle ilgilendiklerini de ifade etmişlerdir. Bazı Endonezya filmleri bile İstanbul'da çekim yapmıştır.

4.3.2.7.Ekonomi

Ekonomi açısından, Türk dizilerinin varlığı yeni fırsatları da oluşturmuştur. Endonezya'da bir kurye işletmesinde çalıştıran katılımcılar da vardı. Türkiye ve Endonezya arasında uçaklar aracılığıyla paketlerin taşınmasını sağlayan bu iş çok karlı olmuştur ve müzakereleri çekmiştir. Örneğin Endonezya'nın Türkiye'ye ihracatı yüzde 14,16 artmıştır. (Anadolu Ajansı, 2018).

4.3.2.8.Tarih

Tarih açısından, Türk dizilerinin varlığı, Açe'nin tarihini ve Türkiye'nin dünyayla ilişkisini ortaya koymaktadır. Katılımcılar ayrıca tarihe tekrar ilgi duyduklarını söylemişlerdir. Açe'de Bitai adında bir Türk köyünün olduğu bilinmektedir. İndiye kadar köy yerel halk tarafından koruyup muhafaza edilmektedirken sonraları turistik bir yer haline gelmiştir.

SONUÇ

Kültür endüstrisi, bireyselli i tehdit eden, bireyi edilgen bir kültür tüketicisi haline getiren ve sanatı, e lenceyi, bo zamanı de erlendirme gibi ya am pratiklerini bir tüketim eylemine dönü türen bir kavramdır. İlk küresel kültür biçimlerinden biri olan moda, hem toplumsal e itlenme e ilimini hem de toplumsal farklıla ma güdüsünü somutla tırmaktadır.

Katılımcıların Türk dizilerini izlemesindeki en etkili faktör e lence ve zaman geçirme istekleridir. Ara tırmaya katılan ki iler bunları u ekillerde ifade etmektedir: Söz konusu türdeki dizilerle ilgilendi i için, bo zamanını doldurmak için ve oyuncular güzel ve yakı ıklı oldu u için.

Çalı manın sonuçları, toplum tarafından sürekli takip edildi inde popüler kültür olgusunun de i imlere ve özellikle kültürel de i imlere etki edece ini göstermektedir. Bu durumda medyanın gündemlerinden biri olarak Türk dizileri de Açe'deki sosyal ile kültürel hayat, ya am tarzı, uluslararası ili kiler, e itim, turizm, ekonomi ve tarih üzerindeki küçük bir de i im sa layabilmektedir.

Ara tırma kapsamında yapılan anketlerde, katılımcılar en çok Türk tarihi (%48,5) ile ilgilenmeye ba ladı nı ifade etmektedir. Bunu sırasıyla u veriler takip eder: Daha çok tarafsızlı a e ilmekle birlikte, Türk popüler kültürü (%42,7), Türk Turizmi (%42,4), Türk halkı (%40,8), Türk e itimi (%40,1), Türk yeme i (%38,8), Türk ya am tarzı (%35,6), ve Türk dili (%35,0) katılıyorum seçene i ile tercih edilmi tir. En son Türk Müzi i (%35,3) ve Türk siyaseti (%36,9) tarafsızım cevabı ile gelmektedir. Sonuçlar Türk tarihine büyük ilgi duyuldu unu göstermektedir. Geçmi ten gelen Açe ile Türkiye'nin güzel ili kisi sonuçların bu ekillerde çıkmasının temel nedenlerindedir.

Geleneksel olarak modaya uygun giyinmek eskiden özel, ayrıcalıklı olarak dü ünülürken; günümüzde seri üretim, taklit ve eri imdeki teknolojik imkanlar neticesinde herkesin eri ebilece i bir ey haline gelmi tir. Trend olarak Türk modası tüketmekle ilgilenmektedir. Endonezya'daki moda geli imi çok önemli bir etkiye i aret etmektedir.

Genel olarak kültürel benzerlik ve Müslüman ülke tüketmekle ilgilenmektedir. Endonezya'da bunun üzerinde çok önemli bir etkiye i aret etmektedir. Bu durum, ihtiyaçların manipüle edildi i ve ihtiyaçların arzu nesnesi haline geldi i tüketim toplumunda popüler kültür endüstrisinin kar ı konulamaz bir gerçeklik haline geeldi inin bir göstergesi olarak görülebilmektedir.

Derinlemesine görü me bulguları kapsamında yapılan görü melerde katılımcıların bir kısmının Türk dizilerini büyük bir hayranlıkla izlerken, yerel yapım beklentisinin a ıldı ı görülmektedir. Ülkede yayınlanan birkaç yerli dizi izleyiciler tarafından be enilmemekte ve nitelik açısından izleyiciyi tatmin etmemektedir. zleyiciler Türk dizilerini izleyip, sevmelerine ra men bir yandan da nitelik açısından ele tirerek daha nitelikli yapımlara dair beklentilerini dile getirmektedirler.

Katılımcıların büyük bir bölümü Türk dizilerini kendi kültürlerine yakın oldu u için tercih ettiklerini vurgulamı lardır. Kültürel yakınlık kapsamında elde edilen veriler de erlendirildi inde üç adet kategorinin ortaya çıkt ı görülmektedir. Geçmi ten gelen tarihi yakınlık, ortak din, iki ülke arasındaki aile yapısının benzer oldu una dair olan algı ortaya çıkan kategorilerdir. Görü ülen ki iler, Türk dizilerinin görüntü ve çekim teknikleri, oyuncuların ba arılı olması ve senaryo kalitesi gibi ba lıklar altında tartış ı mı lardır.

Sonuç olarak ara tırma kapsamında elde edilen veriler de erlendirildi inde, diziler içerisinde gösterilen slam dinine ait sembollerin dizilerin sevilmesinde önemli bir yeri oldu u sonucuna varılmı tır. Katılımcılar iki ülkenin kültürlerinin benzer oldu unu vurgularken, slam'ın iki ülke insanını birbirine yakınlıla tırd ı m ı söylemektedirler.

Bu noktada ülkede önceden yayınlanan Hint dizileri ile Türk dizileri sıklıkla kar ıla tırılmaktadır. Ayrıca az sayıda da olsa bazı katılımcılar, dizilerin slam dinine uygun olmayan davranı lar içerd ı ini söylemektedirler. Ancak genel bir de erlendirme yapıld ı nda, ortak dine sahip olunması dizilerin izleyiciler tarafından tercih edilmesinde en önemli nedenlerden birini olu turdu u sonucuna varılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Abalı, A. (1997). Ekranın Büyüsüne Kapılmadan. İstanbul: Ülke Kitap.
- Abdullah, Irwan. (2010). Konstruksi dan Reproduksi Kebudayaan, Yogyakarta: Pustaka Pelajar.
- Adorno, Theodor W. (2012). Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Akın, Sibel. (2011). The Analysis of Social and Cultural Impact of Turkish Soap Operas on Arab Women. Yüksek Lisans Tezi. International University of Geneva: (Erişim Tarihi: 17 Ocak 2020)
- Akova, Sibel. (2014). Türk Dizilerinin Balkanlar'daki Etkileri (Sırbistan, Karadağ ve Bosna Hersek Örnekleme) Kültürlerarası İletişim Bağlamında; Türk Dizilerinin Fahri Elçiler Olmaları Söyleminden Hareketle, Türk ve Balkan Toplumlarının, Kültürel ve Tarihi Benzerliklerini Okumak. Doktora Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akdeniz, Dilek. (2016). Arap Coğrafyasında Türk Dizileri Ve İzlenme Nedenleri. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alfian, T. Ibrahim. (1978). Adat Istiadat Daerah Provinsi Daerah Istimewa Aceh, Banda Aceh: Proyek Penelitian dan Pencatatan Kebudayaan Daerah.
- Aljazeera. (2014). Türk Dizilerinin Rekor. [http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/turk-dizilerinin-rekor\(09.07.2014\)](http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/turk-dizilerinin-rekor(09.07.2014)). (Erişim Tarihi: 15 Mart 2020)
- Anonim. (2010). Asal Usul Nama Nusantara-Indonesia. <https://legendanusantara.wordpress.com/legenda-nusantara/asal-usul-nama-nusantara-indonesia/>. (Erişim Tarihi: 5 Aralık 2018).

- Anonim. (2018). Round Table Discussion on Indonesia Tourism - Diskusi Promosi Pariwisata Indonesia dengan Pelaku Usaha Wisata Turki, <https://www.kemlu.go.id/istanbul/id/beritaagenda/beritaperwakilan/Pages/Round-TableDiscussion-on-Indonesia-Tourism-Diskusi-Promosi-Pariwisata-Indonesia-dengan-Pelaku-Usaha-Wisata-Turki.aspx>. (Eri m Tarihi: 5 Aralık 2018).
- Arıkan, R. (2018). Anket Yöntemi Üzerinde Bir De erlendirme. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi. Dergipark Akademik. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/551880>. Pdf. (Eri m Tarihi: 5 Aralık 2019)
- Astuti, S. (2017). Agama, Budaya dan Perubahan Sosial Perspektif Pendidikan Islam di Aceh. Jurnal Mudarrisuna, Volume 7, Nomor 1, Januari-Juni 2017. Banda Aceh: UIN Ar-Raniry.
- Aytaç, G. (2005). Edebiyat ve Medya. Ankara: Hece yayınları.
- Badan Pusat Statistik. (2019). Jakarta. Pdf. (Eri m Tarihi: 5 Aralık 2019).
- Baltacı, A. (2017). Nitel Veri Analizinde Miles-Huberman Modeli. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1-15.
- Batmaz, V. (2006). Medya Popüler Kültürü Gizler. stanbul: Karakutu Yayınları.
- Baudrillard, J. (2001). Tam Ekran. stanbul: Yapı Kredi Sanat Yayıncılık
- Bauman, Z. (2013). Modernite, Kapitalizm, Sosyalizm. stanbul: Say Yayınları.
- Carr, H. ve Pomeroy, J. (1992). Fashion Design and Product Development, Blackwell Scientific: Oxford.
- Çelenk, S. (2005). Televizyon Temsil Kültür. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Çoban, Sava . (2008). İleti m, Küreselle me, Kültürel Emperyalizm ve Televizyon. Medya Ele tirileri 2008 Küreselle tirme Makinesi. stanbul: Medya Beta Yayınevi.

- Nurdin. (2019). Provinsi Aceh terdiri dari 23 Kabupaten, 13 suku dan memiliki 11 bahasa daerah. <https://kebudayaan.kemdikbud.go.id/bpcbaceh/provinsi-aceh-terdiri-dari-23-kabupaten-13-suku-dan-memiliki-11-bahasa-daerah/>. (Eri m Tarihi: 15 Mart 2020).
- Önal, H. (1999). Çokperspektifli Ele tırel Kuramsal Açıdan Türkiye’de Yerli Diziler. Doktora Tezi. Dokuz Eylöl Üniversitesi, zmir.
- Özsoy, A. (2011). Televizyon ve zleyici, Türkiye’de Dönü en Televizyon Kültürü ve zleyici. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Pamuk, B. (2009). Giysi Moda E ilimlerini Etkileyen Faktörler ve Bir Model Önerisi (1940-2007 Yılları Arası Basılı Yayında Uygulama), Yayımlanmamı Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü.
- Pekta , H. Ve Dengin, S. (2012). kinci El Giysi Pazarları ve Türkiye’deki Durumu, Akdeniz Sanat Dergisi, S: 4 (7).
- Qudah, M. , A. Ziani ve M. Al-Rajehi. (2014). Uses and Gratifications Achieved for Jordanian and Bahraini Youths Watching Dubbed Series and Movies a Field Study on the Students of Yarmouk and Bahrain Universities. Cross- Cultural Communication, Canada, 10 (4), 109-119. Web Sayfası: <http://www.cscanada.net/index.php/cc/article/view/4933>. (Eri m Tarihi: 15 Mart 2020).
- Reid, Anthony. (1993). South East Asia in an Age of Commerce. New Haven: Yale yayıncılık. Pdf. (Eri m Tarihi: 15 Mart 2020).
- Ricklefs, M.C. (1991). A history of modern Indonesia since c.1300. Stanford: Stanford University Press. Pdf. (Eri m Tarihi: 15 Mart 2020).
- Ricklefs, M.C. (2001). A history of modern Indonesia since c.1200. Stanford: Stanford University Press. Pdf. (Eri m Tarihi: 15 Mart 2020).

- Sejfula, M. (2019). Kültürün Küresel Kar i-Aki ina Örnek Olarak Türk Dizileri Ve Türk Dizilerinin Makedonya'daki Üniversite Ö rencileri Tarafından Alimlanmasi. Yüksek Lisans Tezi, stanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Skutsch, C, ed. (2005). Encyclopedia of the World's Minorities. 1. New York: Routledge. ISBN 1-57958-468-3.
- Solmu , T. (2013). Dizilerde Psikoloji ve Anormal Davranı lar. stanbul: Doruk Yayınları
- Storey, J. (2008). Cultural Theory and Populer Culture An Introduction. The Fifth Edition. United Kingdom: Pearson Education. Pdf.
- Sudjono, A. (2012). Pengantar Statistika Pendidikan. Jakarta: PT. Raja Grafindo Persada.
- Szczepanski, K. (2018). Indonesia History and Geography. <https://www.thoughtco.com/indonesia-facts-and-history-195522>. (Eri im Tarihi: 5 Aralık 2018).
- Tekin, H. H. (2006). Nitel Ara tırma Yönteminin Bir Veri Toplama Tekni i Olarak Derinlemesine Görü me. stanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi, 1001-116.
- Time Magazine. (2007). How An Escape Artist Became Aceh's Governor. <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,1590162,00.html>. (Eri im Tarihi: 15 Mart 2020)
- United Nation. (2015). Economic and social survey of Asia and the Pacific 2005: Dealing with shocks. New York: United Nation Publication yayıncılık. Pdf. (Eri im Tarihi: 15 Mart 2020)